

Eremitori del Puig

Esparreguera

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Pla del Puig.
Emplaçament A prop de Santa Maria del Puig

Coordenades:

Latitud: 41.55123
Longitud: 1.86876
UTM Est (X): 405657
UTM Nord (Y): 4600570

Classificació

Número de fitxa 08076 - 81
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle IX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: S'hi acumulen deixalles i la vegetació.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08075A00609000
Fitxes associades:
[Castell d'Esparreguera](#)
[Despoblat del Puig](#)
Autoria de la fitxa ArqueoCat SL- Josefa Huertas i Natalia Salazar
Data de registre de la fitxa: dc., 07/05/2008 - 02:00
Autoria de la darrera revisió: OPC

Descripció

Petita cova artificial excavada a la terra de forma quadrada, lleugerament arrodonida, amb una petita fornícula a la paret del fons. La forma del sostre és lleugerament arrodonida.

Història

Aquest petit eremitori fou descobert l'estiu de l'any 1982 per Alfred Mauri al visitar la propera església de Santa Maria del Puig. No existeix cap estudi que s'hi refereixi.

El moviment eremític té els seus orígens a Orient (Egipte i Síria) cap al segle III d.C., seguint l'exemple de Sant Antoni. A Hispània es té constància d'aquesta pràctica des de l'any 380. Pel que respecta als eremitoris, les fonts escrites tardoantigues parlen ja d'eremites que s'instal·laven, en el marc del cristianisme primitiu i des de la mateixa Antiguitat Tardana, en aquests habitacles en plena natura per contribuir a l'evangelització del medi rural i també al fenomen de la repoblació a la Catalunya de l'Alta Edat Mitjana.

La terra de frontera facilitava als eremites apartar-se dels espais poblats i dels poders civils i religiosos, i encarar així l'acció evangelitzadora/repobladora del medi rural. On quasi exclusivament els terratinents i les classes aristocràtiques s'havien convertit a la nova religió, i on la gran majoria de la població camperola continuava adorant vells ídols pagans.

Dins del marc de la invasió musulmana, existiria una primera etapa on els eremitoris i les petites esglésies rurals jugarien un paper fonamental en la cristianització del camp, amb la conversió al cristianisme dels jerarques locals. En un segon moment, després de la invasió musulmana, l'eremitisme contribuiria a corregir la desarticulació territorial causada, facilitant una remarcable acció fundacional d'esglésies i monestirs. En aquest sentit, els eremitoris de Sant Ermengol podrien ser la clau del origen de l'ermita del mateix nom. Potser, a l'emplaçament d'aquesta ja existia una ermita anterior, de cronologia medieval.

A la Península Ibèrica l'eremitisme rupestre gaudeix d'una gran difusió, i el seu estudi s'està portant a terme, de forma sistemàtica, per historiadors i arqueòlegs, des de fa mig segle. S'han documentat eremitoris rupestres d'Andalusia al Llevant, d'un a l'altre extrem del país, destacant especialment tota la conca del riu Ebre, on s'incrementa la seva densitat a mesura que remuntem el seu curs cap a les terres del nord: a la Rioja, Burgos, sud de Santander i nord de Palència. Sense anar més lluny, a Catalunya, i bastant a prop d'Esparreguera, al mateix Baix Llobregat (Abrera, Sant Boi, Castellbisbal, Sant Esteve Sesrovires) i a la comarca de l'Anoia es coneixen molts paral·lels d'eremitoris rupestres.

Bibliografia

BERZOSA, Julián (2005). Iglesias rupestres. Cuevas artificiales, necrópolis rupestres y otros horadados rupestres de Valderredible (Cantabria), Burgos.

ENRICH, Jordi; ENRICH, Joan; SALES, Jordina (2000). "Eremitoris rupestres alt-medievals a la Catalunya central: una recerca sobre el cristianisme rural", dins d'*Actes del Primer Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya*, Ed. Associació Catalana per a la Recerca en Arqueologia Medieval (ACRAM), pp. 260-281.

MARTÍNEZ, Artemio Manuel (2006). "La realidad material de los monasterios y cenobios rupestres hispanos (siglos V-X), dins de *Monjes y monasterios hispanos en la Alta Edad Media*. Ed. Fundación Santa María la Real, Aguilar de Campoo, pp. 59-97.

MAURI, A. (1982). "Eremitori del Puig". Baix Llobregat, Esparreguera. Inventari del Patrimoni Arquitectònic.

SALES, Jordina (e. p.). "Manifestaciones rupestres del cristianismo antiguo en el noreste hispánico: iglesias, monasterios y eremitorios. Visión de conjunto y valoración", dins de *I Congreso sobre monacato rupestre en Arnedo*. Murcia.

